

ROZDZIAŁ 4

Roślina lecząca oparzenia

OPARZENIA POWAŻNE I ŁAGODNE

Zgodnie z tradycją, aloes pospolity znany był przede wszystkim, ze swoich właściwości przeczyszczających i ułatwiających trawienie. Ze względu na dużą skuteczność w leczeniu oparzeń, nazywano go także „rośliną na oparzenia”! Rzeczywiście, to właśnie w leczeniu oparzeń, zarówno w stadium eksperymentalnym, jak i klinicznym, naukowcy odnaleźli najwięcej dowodów na jego skuteczność.

W Encyklopedii Bescherelle’a, z 1861 znajdowała się informacja o tym, że: „Miąższ liści *Aloesu Succotrin* stosowany w przypadkach najcięższych oparzeń, likwiduje prawie natychmiast uczucie bólu. Przy zmianie kompresów dwa lub trzy razy w ciągu dwudziestu czterech godzin, zapobiega się powikłaniom, które przy takich oparzeniach występują prawie zawsze.”

Lekarze w XIX wieku znali już te właściwości, ale potrzeba było dopiero badań, przeprowadzonych w 1935 roku przez Collins’ów, ojca i syna, aby w pełni uznano ich skuteczność. Leczyli pacjentów ze schorzeniami skórными, wywołanymi przez naświetlanie promieniami rentgenowskimi. W dziedzinie, z którą ówczesna medycyna nie była w stanie sobie poradzić, oni odnosili wielkie sukcesy.

Od tamtej pory, przeprowadzono na ten temat liczne badania. I właśnie dzięki, leczeniu oparzeń, wywołanych naświetlaniami, aloes został oficjalnie zaakceptowany we współczesnym środowisku naukowym.

PRZYPADEK OPARZENIA TERMICZNEGO

Doktor J.E. Crewe przedstawił swoje doświadczenia z aloesem w „Minnesota Journal od medecine” (1937 i 1939 r.). Pewnego dnia przywieziono do niego pacjenta, który wpadł aż po kolana, do kadzi z wrzącą wodą. Chory pracował w wytwórni konserw, i tam się to zdarzyło. Oparzenia były tak poważne, że razem ze spodniami, zesłała część naskórka z nóg. Oparzenia dotarły aż do głębokiej warstwy skóry.

Doktor Crewe, przygotował maść składającą się z równych części sproszkowanego aloesu i oleju mineralnego, wymieszanych z wazeliną. Rozsmarował ją na gazie sterylnej i owinął nogi swojego pacjenta. Ból znacznie się zmniejszył. Nie wdała się żadna infekcja i rany zagoiły się bez pozostawienia blizn. Po kilkunastu dniach całkowicie ustąpiło podrażnienie skóry. Pacjent mógł powrócić do pracy przed upływem trzech tygodni, od chwili wypadku.

Crewe, przytacza także liczne przypadki leczenia, ciężkich i lekkich, oparzeń u dzieci. Przy zastosowaniu tych samych metod, zakończyły się one sukcesem.

PRZYPADEK POWAŻNEGO POPARZENIA STARSZEJ KOBIETY

Opowiedziano mi o pewnej starszej kobiecie, mającej, na plecach i ramionach, oparzenia drugiego i trzeciego stopnia. Zostały one wyjątkowo szybko wyleczone.

Pani ta, miała na sobie jedynie kostium kąpielowy, gdy ktoś przechodząc w pobliżu niej z patelnią z wrzącym olejem, potknął się i wylał na nią całą jej zawartość. Natychmiast trafiła do szpitala, gdzie leczono ją najpierw kremem na bazie tlenku ołowiu, o nazwie „Flamazine”. Kuracja nie dawała oczekiwanych rezultatów i zaistniało zagrożenie wystąpienia ołowicy (z powodu zawartego w preparacie tlenku ołowiu). Pacjentka poprosiła więc o pozwolenie wypróbowania miąższu ze stabilizowanego aloesu pospolitego (*Aloe Vera*), który poleciła jej córka. Po uzyskaniu zgody, zaczęła go używać codziennie. Półtora miesiąca później, wszystko tak ładnie zabliźniło się, że mogła opuścić szpital.

Stan skóry stopniowo ulegał poprawie. Według ostatnich informacji, a więc dwa i pół roku od daty wypadku, więcej niż połowa oparzonej powierzchni skóry odzyskała swoje naturalne zabarwienie.

TAK SAMO SKUTECZNY JAK PENICYLINA

Chicago Burn Center w Uniwersytecie w Chicago jest bez wątpienia miejscem, gdzie obecnie przeprowadza się najwięcej badań nad skutkami leczenia oparzeń przy pomocy aloesu. Lekarze Martin C. Robinson i John P. Heggers, jedni z najbardziej zaangażowanych badaczy, przeprowadzali badania kremu, dostępnego w sprzedaży pod nazwą „Dermaide Aloe” (z Dermaide Research Corporation, Illinois), pod kątem jego właściwości bakteriobójczych i przeciwzapalnych. Eksperymentowali najpierw na zwierzętach, później stosowali krem w leczeniu ludzi. Ich badania, usunęły wszelkie wątpliwości, dotyczące możliwości wykorzystania aloesu pospolitego w leczeniu uszkodzeń skóry spowodowanych wyładowaniem elektrycznym, wrzącą wodą, naświetlaniami, zimnem lub ciepłem.

W 1980 roku, przeprowadzili oni badanie, z którego wynika, że aloes pospolity zastosowany do leczenia oparzeń i zbliznowaceń, jest tak samo skuteczny jak penicylina. W badanej grupie chorych, 25% pacjentów cierpiało na rumień, świąd i zniekształcenie bliznowate, w przeciwieństwie do mniej niż 10% w grupach leczonych przy pomocy aloesu i penicyliny. Badanie dotyczyło przede wszystkim opracowania bardziej skutecznego sposobu kontynuowania leczenia oparzeń ciężkich po zastosowaniu leczenia wstępnego (wiadomo, że im dłużej utrzymuje się stan zapalny w miejscu oparzenia, tym bardziej blizna będzie nieregularna i hipertroficzna).

Jest to potwierdzenie właściwości przeciwzapalnych i leczniczych aloesu pospolitego. Stanowi to kapitalne odkrycie, jeśli weźmie się pod uwagę, komplikacje mogące wystąpić w czasie podawania penicyliny, a które nie pojawiają się, gdy zastosuje się aloes. Ta nietoksyczność aloesu pospolitego może okazać się pożyteczna w wielu innych przypadkach oparzeń.

DLACZEGO ALOES POSPOLITY JEST SKUTECZNY W PRZYPADKACH OPARZEŃ?

Zdaniem badaczy Uniwersytetu w Chicago, skuteczność aloesu pospolitego tłumaczą jego trzy podstawowe właściwości:

1. Czy to dzięki obecności kwasu salicylowego, (który ma podobne działanie jak aspiryna⁽²⁵⁾), czy też ze względu na dużą zawartość mleczanu magnezowego, a może na skutek oddziaływania obu tych składników, aloes posiada właściwości znieczulające.
2. Posiada właściwości antybakteryjne, szczególnie w odniesieniu do bakterii, które często powodują infekcje oparzeń.
3. Opóźnia krzepliwość krwi, działa przeciwzapalnie oraz rozszerza naczynia krwionośne, ułatwiając przepływ krwi do miejsca poddanego leczeniu. Aloes posiada substancje hamujące syntezę prostaglandyny i tromboksyny, powodujących zwężenie naczyń.

Zalecenia dotyczące stosowania aloesu w przypadkach oparzeń:

- ◆ Należy bezwzględnie dokładnie oczyścić miejsce oparzenia, czy to będzie mały pęcherz, czy też zaropiała rana. Dzięki swoim wyjątkowym właściwościom penetrującym, aloes usunie cząsteczki kurzu, bakterii i brudu znajdujące się na powierzchni oparzenia. Oczyszczenie rany jest bardzo ważne w przypadku oparzeń, które szczególnie szybko ulegają infekcji i trudno je wyleczyć bez pozostawienia zbliznowaceń.
- ◆ Nie należy zapominać o tym, że im wcześniej zastosujemy aloes, tym mniejsze blizny pozostaną. Należy stosować go w dużych ilościach, kilka razy dziennie.

ODMROŻENIA

Odmrożenie jakiejś części ciała prowadzi do wytworzenia się w tym miejscu postępującej martwicy⁽²⁶⁾ tkanek. Jest to spowodowane wytwarzaniem się prostaglandyny i tromboksyny, substancji działających hamująco na mikrokrwioobieg. Co najmniej w jednym z badań, przeprowadzonych przez zespół Robsona i Heggarsa z Burn Center University w Chicago, omówione są skutki leczenia odmrożeń przy zastosowaniu aloesu.

20 białych królików doświadczalnych z Nowej Zelandii podzielono na 5 grup. Spowodowano u nich zamrożenie jednego ucha do takiego stopnia, że groziłoby to całkowitym zniszczeniem tkanek, gdyby nie zastosowano żadnego leczenia.

W jednej grupie nie podawano leków, trzy inne leczono metodami klasycznymi, w ostatniej grupie zastosowano maść na bazie aloesu pospolitego. Leczenie rozpoczęto zaraz po stopniowym odtajeniu uszu i trwało 4 dni, leki podawano co 8 godzin.

Rezultat: aloes pospolity podtrzymywał mikrokrwioobieg potrzebny do życia tkanek, w takim samym stopniu, jak inne substancje.

Jak należy postępować w przypadku odmrożenia?

- ◆ Przede wszystkim nie rozcierać miejsca odmrożonego ani ręką, ani śniegiem (jak zalecają niektórzy!).
- ◆ Wykonywać, jeśli to możliwe, ruchy częściami odmrożonymi, aby zachować krążenie krwi.
- ◆ Nie próbować rozgrzewać miejsca odmrożonego zbyt ciepłą wodą, nie ogrzewać zapaloną lampą, ciepłym kaloryfery, pieca itp. Zbliżając miejsce odmrożone do silnego źródła ciepła, stwarza się ryzyko poparzenia tkanek. Brak czucia w częściach odmrożonych, uniemożliwia w rzeczywistości ocenę intensywności ogrzewania.
- ◆ Należy po prostu, ogrzewać część odmrożoną, okrywając ją jakąś grubszą tkaniną, lub położyć ją na ciepłą część ciała. Jeśli jest to ręka, można włożyć ją pod pachę, lub położyć na brzuchu.

- ◆ Gdy tylko odmrożone miejsce odzyska swoje naturalne zabarwienie, należy przerwać ogrzewanie, ale trzeba zabezpieczyć się przed ponownym odmrożeniem.
- ◆ Wszystko zależy od stopnia oziębienia, ale w niektórych przypadkach, nie ma wyboru i należy wezwać lekarza.
- ◆ Jeśli miejsce odmrożone zostało wystarczająco rozgrzane i sytuacja nie jest zbyt krytyczna, można zastosować aloes popolity. Nastąpi szybka odnowa tkanek.

Nie należy zapominać o tym, że miejsce raz odmrożone, o wiele szybciej, może ulec ponownemu odmrożeniu (szczególnie w czasie najbliższych dni). Jeśli w leczeniu zastosowano aloes, ryzyko takie ulega zmniejszeniu.

OPARZENIE SŁONECZNE

„Wybraliśmy się z żoną, na ryby na wyspę Padre. Spędziliśmy tam około ośmiu godzin. Nasmarowaliśmy górne partie ciała olejkami do opalania, ale zapomnieliśmy zabezpieczyć nogi. Rankiem, następnego dnia nie mogliśmy wstać, nogi były z tyłu poparzone. Kiedy nasza meksykańska służąca weszła do pokoju i zobaczyła w jakim stanie znajdowaliśmy się, pobiegła do swojego domu i przyniosła duży liść aloesu popolitego. Obrąła go bardzo zreżnięcie ze skóry i obłożyła mięszem nasze nogi. Już po upływie niecałej półgodziny byliśmy w stanie podnieść się z łóżka. Wróciliśmy jednak tam z powrotem, z okładami z aloesu na nogach. Nic nas nie bolało, nie było obrzęków, i w konsekwencji nie pozostawiło to żadnych blizn.”

Tak opisuje swoje pierwsze doświadczenie z aloesem popolitym teksański dentysta, Ellis G. Bovik, w swoim opracowaniu opublikowanym w 1966 roku (patrz dalej w rozdziale o pielęgnacji zębów). Stanowi to pierwsze oficjalne świadectwo, dotyczące prastarego sposobu użycia aloesu popolitego.

W Australii, po ukończeniu 50 lat, jedna osoba na dwie cierpi na raka skóry. W Stanach Zjednoczonych jest o 1000% więcej przypadków raka skóry, niż w 1930 roku. W Quebec'u występowanie tego typu raka zwiększyło się o 40% na

przestrzeni ostatnich 10–ciu lat. Głównym oskarżonym jest słońce. Wiadomo zresztą, że rak skóry w 90% przypadków występuje na częściach ciała, narażonych na działanie promieni słonecznych. Opalać się, w dosłownym znaczeniu tego słowa, oznacza „ryzykować własną skórą”.

Dermatolog kanadyjski, Gary Sibbald, nie waha się przed stwierdzeniem, że „opalanie oznacza wystawianie własnej skóry na działanie promieni ultrafioletowych, aż ulega ona takiemu uszkodzeniu, że zmienia kolor na brązowy.”

Ciągle należy przytaczać takie stwierdzenia!. Według niedawno przeprowadzonego badania w Stanach Zjednoczonych, 44% osób leczonych na raka skóry w dalszym ciągu opala się. 38% spośród nich nie używa żadnego kremu do opalania!

Ochrona skóry przed oparzeniem słonecznym, stanowi inną doskonałą okazję do stosowania aloesu pospolitego. W przypadku oparzenia słonecznego, aloes łagodzi podrażnienie, odświeża skórę i umożliwia jej szybką regenerację. Działa podobnie, jak w sytuacji jakichkolwiek innych zmian chorobowych skóry, oparzeń, lub ukąszeń insektów. Zaleca się także jego użycie w celu likwidowania skutków długotrwałego wystawiania się na działanie promieni słonecznych, w szczególności plam brązowych.

Zalecenia służące zapobieganiu oparzeniom słonecznym:

- ◆ Należy pamiętać o tym, że lekarze zalecają stosowanie kremów do opalania na pół godziny przed każdym długotrwałym przebywaniem na słońcu.
- ◆ Przedział czasu, między południem a godziną 14-tą, jest najbardziej niebezpieczny.
- ◆ Parasol nie chroni tak, jak nam się wydaje: promienie słoneczne odbijają się od wody i od piasku.
- ◆ Nawet, gdy jest pochmurno, słońce może wpływać ujemnie na skórę.
- ◆ Przy zakupie kremu do opalania zawierającego aloes pospolity, należy sprawdzić, czy jest on odpowiedniej jakości, i czy zawartość aloesu jest wystarczająca.

INNE RODZAJE OPARZEŃ, PRZEGRZANIA I USZKODZEŃ SKÓRY

Aloes pospolity jest skuteczny we wszystkich rodzajach oparzeń lub przegrzania skóry. Można go używać w przypadku pęcherzy, spowodowanych długotrwałym ocieraniem skóry o rączkę narzędzia, albo po noszeniu plecaka. Aloes stosuje się również w przypadku wystąpienia pęcherza lub zaczerwienienia skóry na skutek podrażnienia spowodowanego przez jakież części ubrania (buty, stanik itp.)

Aloes może być używany przy oparzeniach elektrycznością. Szczególnie zalecany jest do leczenia odparzonych pośladków niemowlęcych. Można leczyć oparzenia spowodowane przez wiatr, albo golarzkę elektryczną. Ogólnie rzecz biorąc, aloes pospolity łagodzi wszystkie rodzaje podrażnień skórnych, mrowienie, swędzenie itd. Ułatwia gojenie i jeśli natychmiast zostaje zastosowany, to przeciwdziała powstawaniu blizn.

Jeśli mówimy o oparzeniach, to także „spalanie się” z niecierpliwości, może być leczone aloesem. Posiada on naturalną właściwość wpływania kojąco na system nerwowy. Aloes stosowany jest też w przypadku pieczenia – tzw. zgagi, ale o tym będzie mowa w następnym rozdziale.